

Tahattomasti lapsettomat huomioiva hyvinvointialue - Lapsettomien yhdistys Simpukan aluevaalitavoitteet 2025–2029

Simpukan kunta- ja aluevaalitavoitteet 2025–2029: Tahattomasti lapsettomat on huomioitava työelämässä, palveluissa ja päätöksenteossa, lapsiperheellistymisen mahdollisuuksia on edistettävä ja hedelmöityshoitojen resursseja on lisättävä.

Suomessa joka viides kohtaa tahattoman lapsettomuuden. Lukuina määrän on arvioitu olevan 300 000. Tahaton lapsettomuus on yksi suurimmista aikuisiässä kohdatuista kriiseistä, joka kulkee mukana läpi koko elämän ajan. Tahattoman lapsettomuuden kokemus koskettaa hedelmällisen iän jälkeenkin.

Lapsettomuus voi johtua esimerkiksi terveydellisistä syistä, elämäntilanteesta tai lainsäädännöstä. Joskus tahattomalle lapsettomuudelle ei löydy syytä.

Noin 6000 henkilöä hakeutuu hedelmöityshoitoihin vuosittain. Lopullisesti lapsettomiksi jää joka viides nainen ja joka neljäs mies.

Tahattomasti lapsettomat tulee huomioida työelämässä, terveydenhuollossa ja muissa hyvinvointialuiden tarjoamissa palveluissa.

Lapsettomien yhdistys Simpukka ry on tahattoman lapsettomuuden asiantuntijaorganisaatio ja lapsettomien yhteisö, joka tuottaa tietoa ja tukea ja edistää lapsettomuutta kokevien asemaa yhteiskunnassa. Lapsettomien yhdistys Simpukan aluevaalitavoitteina 2025–2029 ovat seuraavat asiat:

- Lapsiperheellistymisen mahdollisuuksia on edistettävä ja esteitä purettava.
- Hedelmöityshoitojen resursseja on lisättävä.
- Palveluissa ja päätöksenteossa on huomioitava tahattomasti lapsettomat.
- Työelämässä on huomioitava tahattomasti lapsettomat.

Lapsiperheellistymisen mahdollisuuksia on edistettävä ja esteitä purettava

Hyvinvointialueilla tulee edistää toimenpiteitä, jotka mahdollistavat lapsitoiveen toteutumisen ja lapsiperheellistymisen niille, jotka sitä toivovat. Tällaisia toimenpiteitä ovat esimerkiksi yhdenvertaiset mahdollisuudet hedelmöityshoitoihin perhemuodosta tai lapsettomuuden syystä riippumatta.

Perhepolitiikassa tulee huomioida tahattomasti lapsettomat ja lapsiperheellisyyttä toivovat sekä lapsettomuuden ennaltaehkäisy.

Hedelmöityshoitojen resursseja on lisättävä

Julkisen sektorin hedelmöityshoitojen resurssit eivät ole nykyisellään riittävät. Hoidot on turvattava yhdenvertaisesti kaikille niitä tarvitseville.

Hedelmöityshoitoihin on päästävä oikea-aikaisesti ja yhdenvertaisesti, ja niihin on kytkettävä psykososiaalinen tuki. Tahaton lapsettomuus on yksi aikuisiän suurimmista kriiseistä, jonka hoitamattomuus voi aiheuttaa masennusta ja vaikuttaa työkykyyn. Seurauksena voi olla pitkittyneitä sairauslomia.

Yhtenäisten hoitoon pääsyn kriteerien on toteuduttava hedelmöityshoitoja antavissa yksiköissä valtakunnallisesti. Resurssien puute julkisessa terveydenhuollossa johtaa eri alueilla esimerkiksi siihen, että jonojen ollessa pitkät hoitoihin pääsy evätään jo ennen yläikärajaa saavuttamista.

Hedelmöityshoitojen resursseja on lisättävä vastaamaan tarpeeseen. Yhteistyötä yksityisen sektorin hedelmöityshoitotarjoajien kanssa tulee lisätä.

Palveluissa ja päätöksenteossa on huomioitava tahattomasti lapsettomat

Yhä useampi on tahtomattaan tai vapaaehtoisesti lapseton. Yksin tai kumppanin kanssa elävien määrä kasvaa. Nyky-yhteiskunnassa ihmisillä on monenlaisia lähisuhdemuotoja, jotka tulee tunnistaa yhtä merkittäviksi kuin perinteinen perhemalli. Erityisesti julkisissa sosiaali- ja terveystalvueluissa tulee huomioida paremmin ne ihmiset ja perheet, joilla ei ole lapsia.

Palveluissa, kuten parisuhde-, ero- ja ikääntyvien palveluissa, tulee huomioida yhdenvertaisesti myös lapsettomat ihmiset. Moni tahattomasti lapseton on huolissaan ikääntymisestään ja tulevaisuudessa saamastaan hoivasta ja palveluista. Yhteiskunnassa oletetaan vahvasti, että jokaisella ikääntyvällä kansalaisella on lapsia tai lapsenlapsia, jotka voivat olla apuna asioiden hoitamisessa ja tukea kotona asumista. Näin ei valitettavasti ole.

Kysyntä hedelmöityshoidoille on kasvanut ja jatkaa kasvuaan, kun moni aloittaa raskauden yrittämisen aiempaa myöhemmällä iällä. Ehkäisyneuvoloista tulee saada myös perhesuunnittelu- ja hedelmällisyysneuvontaa. Palvelujen aukioloaikojen, myös hedelmöityshoitojen, on tuettava työn ja eri perhetilanteiden yhteensovittamista.

Tieto hedelmällisyydestä voi auttaa valintojen tekemisessä, vaikka lapsitoive ei olisikaan vielä ajankohtainen. Tutkimusten mukaan hedelmällisin ikä naisilla on 18–25 vuotta ja miehillä alle 35 vuotta. Naisen hedelmällisyys lähtee laskuun 30 ikävuoden jälkeen ja jyrkkään laskuun 35 ikävuoden jälkeen.

Perhekeskusten on tärkeää tunnistaa monimuotoiset tavat lapsiperheellistyä. On tärkeää, että perhekeskukset osaavat neuvoa muun muassa hedelmöityshoitoihin, itselliseen vanhemmuuteen, sateenkaariperheiden lapsiperheellistymisen vaihtoehtoihin, kumppanuusvanhemmuuteen, adoptioon tai sijaisperheeksi ryhtymiseen liittyvissä tilanteissa. Sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten osaaminen perheiden monimuotoisuudesta on varmistettava säännöllisellä koulutuksella.

Työelämässä on huomioitava tahattomasti lapsettomat

Tahattomasti lapsettomat kokevat työelämäsyrijintää lapsiperheellistymistoiveen, lapsettomuuden ja lapsettomuushoidoissa käymisen vuoksi. Työelämän joustoja tulee lisätä muun muassa hedelmöityshoidoissa käymisen mahdollistumiseksi.

Hedelmöityshoidot on rinnastettava raskauteen tasa-arvolaisissa, ja niitä on koskettava samanlainen syrjinnän kieltävä lainsäädäntö kuin raskautta.

Kaikki lapsiperheellistymisen tavat, kuten hedelmöityshoidoissa käyminen, adoptiolla lapsiperheellistyminen ja sijaisperheeksi ryhtyminen, tulee rinnastaa raskauteen. Kaikissa lapsiperheellistymisen tavoissa tulee taata yhtäläiset joustot ja oikeudet.

Jokaisen työntekijän toiveet tulee ottaa yhdenvertaisesti huomioon loma- ja työvuorosuunnittelussa riippumatta perhetilanteesta. Perheystävällisyyden tukeminen ei saa tarkoittaa lapsettomien syrjimistä työvuorosuunnittelussa ja lomakäytännöissä.

Lisätiedot

Toiminnanjohtaja Piia Savio Lapsettomien yhdistys Simpukka, piia.savio@simpukka.info, 040 4808 676.